

Перша допомога по-словацьки

Prvá pomoc po slovensky

Univerzita Komenského v Bratislave

ä	l'	š	t'	dž	ý	í	í
ô	č	ž	á	t'	é	í	
dž	ý	í	í	l'	š	t'	ä
t'	é	í	ô	č	ž	á	
t'	dž	ý	í	ä	l'	š	í

Словацька культура, як будь-яка інша культура, не формувалась в ізоляції – важливу роль відіграв німецький культурний вплив. Мало кому відомо, що доказом взаємодії цих двох культур є модротлач (синьодрук). І хоч більшість майстерень з його виготовлення, які працювали в двадцятому столітті, зникли внаслідок переселення німців після другої світової війни, артефакти майстрів залишились. Це не лише відбитки на тканині традиційного народного одягу, а й графічний дизайн цієї книжки, над яким працював художник Ото Гудець.

š	t'	dž	ý	í	í	ä	l'
ž	á	t'	é	í	č	ô	
ä	l'	š	t'	dž	ý	í	í
ô	č	ž	á	t'	é	í	
dž	ý	í	í	l'	š	t'	ä
t'	é	í	ô	č	ž	á	

Autorky/Автори:

Mgr. Júlia Vrábl'ová, PhD. (редактор)

Mgr. Michaela Mošat'ová, PhD.

Mgr. Zuzana Hargašová, PhD.

Mgr. Zuzana Šmatláková, PhD.

Vedúca projektu/Керівник проекту:

doc. PhDr. Jana Pekarovičová, PhD.

Recenzenti/Рецензенти:

Mgr. Renáta Kamenárová, PhD.

doc. PhDr. Miloslav Vojtech, PhD.

Preklad do ukrajinčiny/Переклад на українську:

Daniella Trykur/Данієлла Трикур

Karina Černec/Каріна Чернець

Korektúra ukrajinskej verzie/Коректура української версії:

doc. Zoriana Hiletska, Csc./доцент, кандидат філологічних наук
Зоряна Гілецька

Koordinátor prekladu/координатор перекладу:

Mgr. Martin Benikovsky, PhD.

Dizajn a ilustrácie/Дизайн та ілюстрації:

Mgr. art. Oto Hudec

Projekt je súčasťou vzdelávacieho programu Slovenčina ako cudzí jazyk s podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Realizuje sa v spolupráci s lektorátmi slovenského jazyka a kultúry na univerzitách v zahraničí.

Цей проект є частиною освітньої програми «Словацька мова як іноземна» за підтримки Міністерства освіти, науки, досліджень та спорту Словацької Республіки, який реалізується в співпраці з лекторами словацької мови і культури в закордонних університетах.

Studia Academica Slovaca
Filozofická fakulta UK
Gondova 2
814 99 Bratislava
Slovensko

www.fphil.uniba.sk/sas

Vydala
Univerzita Komenského v Bratislave

© Studia Academica Slovaca 2017

ISBN: 978-80-223-4316-9

Filozofická fakulta Univerzity Komenského

Studia Academica Slovaca
centrum pre slovenčinu ako cudzí jazyk

Перша допомога по-словацьки

Prvá pomoc po slovensky

Júlia Vrábľová
Michaela Mošaťová
Zuzana Hargašová
Zuzana Šmatláková

Bratislava 2017

Любі друзі,

Ви тримаєте в руках брошуру, яка є малою і тоненькою, однак обіцяє познайомити вас з мовою, якою говорить не так вже й багато людей – словацькою. Але не лише з нею, адже за допомогою мови ми дізнаємося про людей, які розмовляють словацькою, про їх країну та культуру, норми-звичаї у суспільстві, цінності, традиції, ба навіть про погані звички! Словацька мова – це найкоротший шлях, який дозволить вам пізнати і зрозуміти словаків. Одні живуть на широку ногу, другі будують повітряні замки, треті дістали зірки з неба, хоча мають мухи в носі.

Тому, ми вирішили підготувати невеличкий словничок «першої допомоги». Він не залишить вас у біді та підтримає в ситуаціях, які б могли здивувати вас або застати зненацька.

Посібник на вашу рідну мову переклали закордонні студенти словакістики. Дехто з них долав складні рифи перекладу зі словацької мови, яку вони вивчають у своїх університетах, можливо вперше! Без сумніву, це їх багато чому навчило – і це також було нашою метою.

Ми сподіваємося, що цей посібник буде не лише корисним, а й зробить яскравими ваші щоденні зустрічі з людьми, які розмовляють словацькою мовою.

Авторки

Зміст

Про Словаччину	9
Про словацьку мову	13
Як чемно привітатися...	21
На початок...	27
Якими речі є або не є	31
Орієнтуємося в просторі	35
У дорозі	51
Ідемо купувати!	56
Мені потрібен/потрібна/потрібне...	67
Ой, у мене проблема...	69
Не почуваю себе добре	72
А що сьогодні?	77
Робота годує людину	87
Про проект	90

Slovensko nemá kráľa
ani kráľovnú

О Slovensku

Про Словаччину

Словаччина...

- > з площею 49 036 км² належить до найменших європейських країн,
- > має спільний кордон з п'ятьма країнами Центральної Європи,
- > часто іноземці плутають Словаччину зі Словенією. Справді, «Словаччина» по-словацьки та «Словенія» по-словенськи звучать дуже подібно. Ці країни схожі площею та природними багатствами, навіть державним прапором та гербом. Але є певна відмінність – якщо Словенія має вихід до моря, Словаччина своє «море» створила сама. Воно має назву Земплінська Ширава і є одним з багатьох водосховищ, яке є важливим не лише з точки зору енергетики, але й улюбленим місцем відпочинку,
- > згідно з даними останнього перепису населення в 2011 році тут проживає 5 416 727 громадян,
- > офіційні символи: державний прапор, державний герб, державна печатка та державний гімн,
- > має 138 міст (Кошице, Банська Бистриця, Жиліна, Пряшів...) та 2 933 сіл. Найбільше місто – столиця Братислава (414 391 мешканців),
- > офіційна назва – Словацька Республіка, форма правління – парламентська демократія на чолі з прем'єр-міністром та президентом,

- > незалежною країною стала 1 січня 1993 року, 1 травня 2004 року вступила до Європейського союзу, з 2009 року грошовою одиницею є євро,
- > значну частину території займають ліси (більше 40 відсотків). Тому на невеликій території Словаччини знаходиться 9 національних парків з великою кількістю печер, водоспадів, прірів, гірських вершин та озер,
- > Словаччина надзвичайно багата мінеральними джерелами (всіх типів мінеральних вод), багато з них використовується з лікувальною метою на курортах (напр. П'єштяни, Раєцьке Тепліце). Сюди приїжджають тисячі людей з усього світу, щоб вилікувати свої хвороби,
- > про її історію нагадують численні замки, фортеці, палаци, монастирі та костели. Багато з них належить до пам'яток ЮНЕСКО (наприклад, Спішський замок, село Влколінець, міста Банська Штявниця, Левоча та Бардіїв).

1	les	ліс
2	pohorie	гірський масив
3	vrch/hora/štit	вершина/гора/щит
4	rieka	річка
5	potok	потік
6	vodopád	водоспад
7	jazero	озеро
	pleso	гірське озеро
9	priehrada	гребля
	jaskyňa	печера
	národný park	національний парк
	prírodná rezervácia	природний заповідник

Za všetkým je politika

За усім стоїть політика

štát	держава
politický systém	політична система
demokracia	демократія
diktatúra	диктатура
prezident/prezidentka	президент
premiér/premiérka	прем'єр
vláda	уряд
vládnut'	правити
minister/ministerka	міністр
ministerstvo	міністерство
parlament/národná rada	парламент/народна рада
poslanec/poslankyňa	депутат
koalícia	коаліція
opozícia	опозиція
politik/politička	політик
politická strana	політична партія
voľby	вибори
prezidentské	президентські
parlamentné	парламентські
komunálne	місцеві
voliť	вибирати
zákon	закон
ústava	конституція

O slovenčine

Про словацьку мову

Словацька мова – офіційна мова Словацької Республіки. Словацькою мовою також розмовляють великі групи переселенців у США, Канаді та Чеській Республіці, словацька національна меншина є в Угорщині, Румунії, Сербії, Хорватії і в інших країнах.

Словацька мова відома як «слов'янське есперанто», тому що її вважають найбільш зрозумілою для носіїв інших слов'янських мов. Разом з чеською, польською, верхньо- і нижньолужицькою мовами вона належить до західнослов'янських мов.

Приблизно в 10 столітті з праслов'янської мови поступово виокремилася мова західних слов'ян, з якої, до прикладу, окрім чеської та польської мови, розвинулася й словацька мова.

Мовою офіційних документів на території Словащини була латинська мова, пізніше німецька, угорська і чеська мови, а словацька мова розвивалася у формі місцевих діалектів.

Найбільшого розквіту словацька мова зазнала у 10 – 12 століттях. У 16 – 18 століттях на території Словащини мовою культури була не лише чеська мова, але й декілька варіантів культурної словацької мови: культурна західнославацька, центральнословацька та східнославацька мови. Наприкінці 18 століття починаються спроби формування літературної словацької мови. Першою вартою уваги була спроба Антона Бернолака, який в основу своєї кодифікації поклав західнославацьку культурну мову (1787). Людовіт Штур через пів століття у своїй новій кодифікації виходив з центральнословацької основи (1843). Його ідеї знайшли продовження в редакціях інших мовознавців (Мартін Гаттала, Міхал Мілослав Ноджа, Самуел Цамбел) і живуть до сьогодні.

Словацька Республіка належить до небагатьох країн, які вирішили задекларувати статус державної мови на законодавчому рівні. Тому з 1995 року словацька мова є державною мовою й усі питання щодо її кодифікації вирішує Міністерство культури СР.

a, á, ä, b, c, č, d, d', dz, dž, e, é, f, g, h, ch, i, í, ia, ie, iu, j, k, l, l', m, n, ň, o, ó, ô, p, q, r, ř, s, š, t, t', u, ú, v, w, x, y, ý, z, ž

Словацький алфавіт використовує латинські символи, цікавими є сполучення двох символів, за допомогою яких записується вимова особливих словацьких звуків – dz, dž, ch, ia, ie, iu.

Для позначення більшості словацьких голосних використовуються латинські літери зі специфічними знаками:

знак довготи – dížeň (á, é, í, ó, ú, ý, í, ř),

знак м'якості – mäččeň (d', t', ň, l', ž, š, dž, č),

дві крапки – dve bodky (ä) – використовуються лише у літері ä; ця буква у сучасній словацькій мові вимовляється як [e],

вокань – vokáň (ô) – виглядає як дашок, за його допомогою записується дифтонг [u-o].

Голосні – Samohlásky (vokály)

- a Adam, mapa
- á áno, banán
- e Eva, server
- é éter, systém
- i Igor, pivo
- í Írsko, víno
- o Oskar, motorka
- ó óda, móda
- u univerzita, cukor
- ú úloha, kultúra
- y [i] ypsilon, fyzika
- ý [i] výška, umývadlo
- ä [e] mäso, päť

У вимові коротких та довгих голосних нема жодної різниці – вони відрізняються лише довготою тривання: довгі голосні вимовляються приблизно в 1,5 – 2 рази довше, ніж короткі. Увага, подовження (різниця у довготі тривання голосних) у словацькій мові може змінювати значення слова, напр. *sud* – *súd* (бочка – суд), *parky* – *párky* (парки – сосиски), *tvar* – *tvár* (форма – обличчя).

Наголос у словацькій мові, як правило, є на першому складі слова, тому склади з довгою голосною, які знаходяться в центрі або ж на кінці слова, вимовляємо без наголосу: kultúra, manažér (наголошений склад підкреслений).

Дифтонги – Dvojhlásky (diftongy)

- ia** [i-a] piatok, sviatok
- ie** [i-e] biela, poschodie
- iu** [i-u] číta tretiu (novšiu) esemesku — (iu зустрічається лише в граматичних суфіксах)
- ô** [u-o] nôž, stôl

Дифтонги належать до довгих голосних, що є важливим для граматики.

Приголосні – Spoluhlásky (konsonanty)

b	banán, bicykel
c	cédečko, cukor
č	čokoláda, Čína
d	dom, drama
d'	d'akovať, ďalej
dz	schôdza, cudzinec
dž	džem, džez
f	fakulta, federácia
g	gitara, guma
h	hotel, hokej
ch	chirurg, chlapec
j	jogurt, jachta
k	kultúra, kino
l	lampa, literatúram
í	stĺp, hĺbka
l'	l'ad, l'ahký
m	metro, motorka
n	nula, nos
ň	koňak, vaňa
p	profesor, politik
q	aquapark, squash
r	rádio, reštaurácia
ř	vřba, třň
s	servis, sveter
š	študent, šalát
t	tonik, teória
t'	t'ava, št'astie
v	víkend, video
w	whisky, WC
x	xerox, saxofón
z	zoo, zóna állatkert
ž	žirafa, žurnalistika

Якщо голосні та дифтонги вимовляються у кожній позиції слова однаково, то при вимові приголосних відбувається асиміляція за дзвінкістю-глухістю, напр.: *zub* [zup], *rad* [rat], *v električke* [v_električke], *v taxíku* [f_taksíku].

Приголосний *v* на кінці складу вимовляється подібно до голосного „*u* [u]“ *magánhangzót*: *domov* [domou], *lev* [leu].

Якщо після приголосних *d, t, n, l* йдуть голосні *e, i, í* дифтонги *ia, ie, iu*, то приголосні вимовляються м'яко як *d', t', ň, l'* наприклад: *divadlo* [d'ivadlo], *teplo* [t'eplo], *nie* [ňie].

Винятком є слова іншомовного походження (наприклад, *telefon, titul, diskotéka*) та деякі словацькі слова (*ten, teraz, jeden*), в яких ці приголосні вимовляються твердо.

Особливістю словацької мови є наявність короткого та довгого складотворчого *r, l, ř, í*.

Ака је словенчина?

Якою є словацька мова?

Словацька мова...

- > **об'єднуюча**, інколи про неї говорять як про есперанто між слов'янськими мовами. Пояснення просте – вона належить до західнослов'янських мов, але водночас їй притаманні типові риси південнослов'янських мов,
- > **милослушна**, завдяки помірному вживанню приголосних *d', t', ň, l', ž, š, dž, č*, як і дифтонгів *ia, ie, iu* (такі слова як *čičoriedka, žinčica, zaujímavý*),
- > **ніжна**, тому що здатна утворювати велику кількість демінутив,
- > **складна**, тому що розрізняє не лише природні, але й граматичні роди,

- > **проста**, тому що використовуються лише три часи і багато інтернаціональних слів,
- > може бути **родово-коректною**, це проявляється, наприклад, у дієсловах в минулому часі. Дієслівні форми закінчуються на -l (*muž išiel*), -la (*žena spievala*), -lo (*diet'a sa hralo*),
- > але іноді вона не хоче бути родово-коректною. Наприклад, жіночі прізвища у словацькій мові мають свою специфічну форму (*pán Slávik – pani Sláviková*), назви професій, які виконують жінки, відрізняються від чоловічих форм (*profesor – profesorka, právnik – právnička*). Однак, це часто порушується при вживанні жіночих форм, частим є вживання чоловічого роду на позначення групи, у якій присутні також жінки або лише жінки,
- > трохи **архаїчна**, тому що іноді зберігає давніші чергування (*noha – nôžka – nožička – nožný, ruka – rúčka – ručička – ručný, krok – krôčik – kráčať, boh – božský – náboženstvo, hodiť – hádzat' – hádzaná*),
- > **карколомна**, бо в словацькій мові приголосні *l, ľ, r, ř* можуть мати складотворчу функцію, тому в ній існують слова без голосних, які складно вимовити (*krk, stĺp, prst, zmrzlina*). Існують навіть речення без жодної голосної: *Strč prst skrz krk*.

Перший контакт...

- > **щирий:**
 При зустрічі словаки часто запитують *Ako sa máš?* (Як твої справи?). Увага, питання не є лише ввічливою частиною привітання, ми справді очікуємо на щирі відповідь (навіть якщо ми почуваємося погано, дуже погано, жахливо).
- > **ввічливий:**
 При першій зустрічі ми звертаємося до людей на «Ви». Це означає, що навіть до однієї людини ми звернемося у формі множини. Згідно етикету цього дотримуються в офіційному спілкуванні, а також при значній віковій різниці учасників розмови тощо.
- > **офіційний:**
 Використовується звертання *pán/pani* разом з прізвищем або титулом – якщо знайомі з людиною (*pán Horvát/doktor/docent/profesor/pani Horvátová/doktorka/docentka/profesorka*).
- > **гостинний:**
 Хоча словаки вже не вітають своїх гостей хлібом і сіллю, але залюбки запропонують домашній алкоголь, каву, пироги (часто домашні) – та тапочки! Не соромтеся їх одягти, здебільшого вони дуже зручні. А якщо Вам господарі казатимуть, що не треба визуватися – все рівно визуйтеся. У словацьких домівках не заведено ходити у взутті.

Patrí sa pozdraviťЯк чемно привітатися...**Formálne:**

Dobré ráno.

Dobrý deň.

Dobrý večer.

Dovidenia.

Do skorého videnia. (form.)

Dobrú noc.

Dopočutia. (pri telefonovaní)

Zbohom. (staršia generácia)

Формально:

Доброго ранку!

Добрый день!

Добрый вечер!

До побачення!

До нової зустрічі! (офіц.)

На добраніч!

До побачення (під час телефонної розмови)!

З Богом! (старше покоління)

Прощання зі словаками займе певний час. Так легко вони вас не відпустять додому, продовжать розмовляти з вами у дверях, а іноді на прощання запропонують алкоголь, щоб вам «легше» йшлося додому. (У східній Словаччині цей ритуал називають *kapurková* від слова *kapura* – «ворота». Йдеться про останній келих, який наливають гостям на прощання надворі, тобто біля воріт. Ця назва збереглася і досі, однак мало хто тепер виходить з гостями аж на двір).

Neformálne:

Ahoj. (sg.)

Ahojte. (pl.)

Čau. (sg.)

Čaute. (pl.)

Maj sa. (sg.)

Majte sa. (pl.)

Неформально:

Привіт/бувай. *(од.)

Привіт/бувайте. (мн.)

Привіт/бувай. (од.)

Привіт/бувайте. (мн.)

Бувай. (од.)

Бувайте. (мн.)

ahoj!

Zatiaľ.
Uvidíme sa zajtra.

До зустрічі!
Побачимося завтра.

* Привітання *ahoj* – це привітання моряків, яке через невідомі обставини адаптувалося і в умовах суходолу Словаччини (та Чехії).

Kto je to?

Хто це?

pán	пан
pani	пані
slečna	дівчина (неодружена)
muž	чоловік
žena	жінка
dieťa	дитина
chlapec	хлопець
dievča	дівчина

При звертанні використовуємо вирази *pán Németh* – *pani Némethová*, *pán Holý* – *pani Holá*, у випадку ближчих стосунків – *pani Janka*. У Словаччині сьогодні вже не звертаються до молодої неодруженої дівчини *slečna*: замість *slečna Kováčová* частіше використовується *pani Kováčová*.

Na univerzite/v práci

В університеті/на роботі

profesor/profesorka	професор/професорка
docent/docentka	доцент/доцентка
doktor/doktorka	доктор/докторка
kolega/kolegyňa	колега
študent/študentka	студент/студентка
spolužiak/spolužiačka	однокласник/однокласниця
kamarát/kamarátka	друг/подруга

priateľ'/priateľ'ka
riaditeľ'/riaditeľ'ka

приятель/приятелька
директор/директорка

Слова *priateľ'* і *priateľ'ka* мають два значення. У першому випадку йдеться про хорошого друга/подругу, у другому – про кохану особу, партнера/партнерку, з яким ви не є у шлюбі.

priateľ'/priateľ'ka

priateľ'/priateľ'ka

У школі ми використовуємо вирази *pán profesor* (пан професор) – *pani profesorka* (пані професор / професорка), *pán doktor* (пан доктор) – *pani doktorka* (пані доктор / докторка), *pán učiteľ* (пан вчитель) – *pani učiteľ'ka* (пані вчителька) (не *profesor Kováč*).

V rodine:

manžel/manželka (= manželia)
otec/mama (= rodičia)
syn/dcéra (= deti)
brat/sestra (= súrodenci)
starý otec/dedko
stará mama/starká/babka
(= starí rodičia)

У сім'ї:

чоловік/дружина (= подружжя)
батько/мати (= батьки)
син/донька (= діти)
брат/сестра (= рідні брати і сестри)
дідусь
бабуся
(= дідусь та бабуся)

vnuk/vnučka (= vnúčatá)
bratranec/sesternica

synovec/neter
švagor

švagríná

krstný otec/krstná mama
(= krstní rodičia)

онук/онучка (= онуки)
двоюридний брат/двоюридна
сестра
племінник/племінниця
свояк, шваґро, шваґер,
шурин, зять (брат чоловіка
або дружини), дівер (чоловік
сестри)
своячка, шваґрова, невістка
(сестра чоловіка або дружини),
зовиця (дружина брата)
хресний батько/хресна мати
(= хресні батьки)

Pri zoznamovaní

Ako sa voláš? (*neform.*)/
voláte? (*form.*)
Volám sa Eva.
Odkiaľ si? (*neform.*)/
ste? (*form.*)
Som zo Slovenska.
Teší ma.
Aj mňa.
Kde bývaš? (*neform.*)/
bývate? (*form.*)
Bývam v Berlíne.
Kto je to?
To je...
pán Kolár
pani Kolárová
naš spolužiak
moja kolegyňa
Čo je to?

При знайомстві

Як тебе звати (*неоф.*)/
вас звати? (*офіц.*)
Мене звати Єва.
Звідки ти (*неоф.*)/
ви? (*оф.*)
Я зі Словаччини.
Мені дуже приємно.
Мені також.
Де ти мешкаєш (*неоф.*)/
ви мешкаєте? (*офіц.*)
Я живу в Берліні.
Хто це?
Це є...
пан Колар
пані Коларова
наш однокласник
моя колега
Що це?

To je...
 môj dom
 moja kniha
 moje auto
 Študuješ? (*neform.*)
 Študujete? (*form.*)
 Áno, študujem...
 slovenčinu
 medicínu
 právo
 Nie, neštudujem, pracujem.
 Hovoríš (*neform.*)/
 hovoríte (*form.*) po slovensky?
 Hovorím plynule po nemecky.
 Hovorím trochu po anglicky.

Ako sa máš (*neform.*)/
 Ako sa máte (*form.*)?
 Mám sa...
 výborne
 dobre
 zle
 Nech sa páči!
 Ďakujem.
 Prosím./Niet za čo.

Це є...
 мій дім
 моя книга
 моя машина
 Навчаєшся? (*неоф.*)/
 Навчаєтесь? (*офіц.*)?
 Так, я вивчаю...
 словацьку мову
 медицину
 право
 Ні, я не навчаюся, я працюю.
 Розмовляєш (*неоф.*)/
 розмовля-єте (*офіц.*) по-словацьки?
 Вільно розмовляю по-німецьки.
 Погано розмовляю
 по-англійськи.
 Як у тебе (*неоф.*)/
 вас справи (*офіц.*)?
 У мене все...
 чудово
 добре
 погано
 Прошу. Будь ласка.
 Дякую.
 Прошу, Будь ласка./Немає за що.

Na začiatok sa zide...На початок...

Prepáč! (*neform.*)/

Prepáčte! (*form.*)

Nerozumiem.

Čo to znamená?

Ako sa po slovensky povie...?

Môžete mi vysvetliť,...?

ako sa dostanem na stanicu
kde je autobusová stanica

Pomoc!

Koľko to stojí?

Koľko je hodín?

Prepáčte.

Prosím? (1. otázka,
keď niečomu nerozumieme/
2. kontaktná veta pri
zdvihnutí telefónu)
Ďakujem.

Prosím. (1. pri podávaní
niečoho = Nech sa páči.
2. odpoveď na Ďakujem.)

Nemám... pero/mobil.

Potrebujem...
slovník
vodu
okuliare

Вибач! (*неоф.*)/

Вибачте! (*офіц.*)

Я не розумію.

Що це означає?

Як сказати словацькою
мовою...?

Чи можете мені пояснити...?

Як мені потрапити на вокзал?
де знаходиться автобусний
вокзал?

Допоможіть!

Скільки це коштує?

Котра година?

Вибачте.

Перепрошую? (1. питання,
коли щось не розумієте/
2. Алло! (Контактне речення
під час телефонної розмови)
Дякую.

Будь ласка. Прошу. (1. під час
подавання, передавання
чого-небудь./2. відповідь на
Дякую.)

У мене немає... ручки/
мобільного телефону.
Мені потрібний (-а, -і)...
словник
вода
окуляри

Hľadám...
 univerzitu
 nákupné centrum
 poštu

Я шукаю...
 університет
 торговий центр
 пошту

Neviete, kde je... ?
 železničná stanica
 polícia
 Nerozumiem.
 Nevidím...
 kde to je
 kto to je
 čo to je
 Nepočujem dobre.
 Mohli by ste to povedať ešte raz/
 zopakovať?

Ви не знаєте, де...?
 залізничний вокзал
 поліція
 Я не розумію.
 Я не бачу...
 де це
 хто це
 що це
 Я погано чую.
 Чи могли б Ви це сказати ще раз/
 повторити?

Hovoríte po anglicky/
 po slovensky?
 Pomôžete mi?
 Poznáte...?
 toho muža
 tú ženu
 centrum
 Pozriem sa.
 Počkajte!
 Hneď sa vrátim.
 Myslím si, že...
 Idem...
 do práce
 do obchodu
 na fakultu
 Prídem...
 o chvíľu
 zajtra

Ви розмовляєте словацькою/
 англійською?
 Допоможете мені?
 Ви знаєте/Ви знайомі з...?
 того чоловіка/тим чоловіком?
 ту жінку/тією жінкою?
 центр
 Я подивлюся.
 Зачекайте.
 Я зараз повернуся.
 Я думаю, що...
 Я йду...
 на роботу
 в магазин
 на факультет
 Я прийду...
 за хвилину
 завтра

Bol/-a som ...

v práci

na univerzite

Budem...

doma

v práci

na fakulte

Nepáči sa mi to.

Chutí/nechutí mi to.

(o jedle, nápoji)

Я був/була...

на роботі

в університеті

Я буду...

вдома

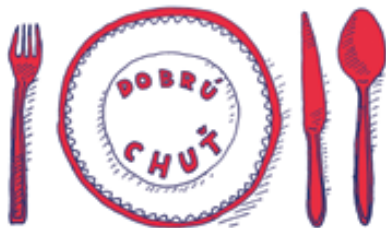
на роботі

на факультеті

Мені це не подобається.

Смачно/несмачно.

(про їжу, напої)

Prajeme si...

Dobrá chuť!

Na zdravie!

Pekný večer!

Šťastnú cestu!

Veselé Vianoce!

Šťastný nový rok!

Veselú Veľkú noc!

Všetko najlepšie k narodeninám/
k meninám!

Veľa zdravia, šťastia,
porozumenia a lásky!

Бажаємо...

Смачного!

На здоров'я! Будьмо!

Добрий вечір!

Щасливої дороги!

З Різдом Христовим!

З Новим Роком!

Зі святом Великодня!

З Днем народження!/
З іменинами!

Бажаю здоров'я, щастя,
взаєморозуміння та любові!

Užitočné nápisy

Корисні написи

vchod

východ

tam

sem

tlačiť

táhať

otvorené

zatvorené

toalety

dámy (ženy)

páni (muži)

pokazené, mimo prevádzky

zákaz vstupu

obedňajšia prestávka

dovolenka

úradné hodiny

Vypnite si mobil, prosím!

вхід

вихід

туди, там

сюди, тут

«від себе»

«на себе»

відчинено

зачинено

туалети

жінки

чоловіки

зламано, не працює

вхід заборонено

обідня перерва

відпустка

години прийому

Вимкніть, будь ласка,

мобільний телефон!

Aké veci sú alebo nie súЯкими речі є або не є

veľký – malý
 dobrý – zlý
 pekný – škaredý
 nový – starý (o veciach)
 mladý – starý (o osobách)
 široký – úzky
 vysoký – nízky
 dlhý – krátky
 drahý – lacný
 teplý – studený/chladný
 silný – slabý
 plný – prázdny
 veselý – smutný
 vlastný – prenajatý
 tučný – chudý
 hrubý – tenký
 pomalý – rýchly
 obsadený – voľný
 moderný – nemoderný
 vypnutý – zapnutý

великий – малий
 добрий – злий
 гарний – страшний
 новий – старий (про речі)
 молодий – старий (про особу)
 широкий – вузький
 високий – низький
 довгий – короткий
 дорогий – дешевий
 теплий – холодний
 сильний – слабкий
 повний – порожній
 веселий – сумний
 власний – орендований
 товстий – худий
 грубий – тонкий
 повільний – швидкий
 зайнятий – вільний
 сучасний – несучасний
 вимкнений – увімкнений,
 виключений – включений

Farby**Кольори**

biela
 čierna
 modrá
 zelená
 červená
 žltá

білий
 чорний
 синій, голубий
 зелений
 червоний
 жовтий

hnedá	коричневий
ružová	рожевий
fialová	фіолетовий
oranžová	оранжевий
sivá	сірий
zlatá	золотий
strieborná	срібний

Koho je to?**Чие це?**

<i>singulár</i>	<i>plurál</i>	<i>однина</i>	<i>множина</i>
môj/moja/moje	moji/moje	мій/моя/мое	мої
tvoj/tvoja/tvoje	tvoji/tvoje	твій/твоя/твое	твої
jeho	jeho	його	його
jej	jej	її	її
jeho	jeho	його	його
náš/naša/naše	naši/naše	наш/наша/наше	наші
váš/vaša/vaše	vaši/vaše	ваш/ваша/ваше	ваші
ich	ich	їх	їх

* У письмовій комунікації до конкретного адресата використовуємо i Váš/Vaša/Vaše/Vaši/Vaše (Ваш/Ваша/Ваше/Ваші).

**Neurčité vs.
negatívne zámená****Неозначені та заперечні
займенники**

niekto – nikto	хтось – ніхто
niečo – nič	щось – ніщо
niekedy – nikdy	колись – ніколи
nejako – nijako	якось – ніяк
niekde – nikde	десь – ніде
niekam – nikam	кудись – нікуди

nejaký – nijaký/žiaden

niekoľko

niečí – ničí

niektorý – žiaden

každý/všetci

všetko

vždy

všade

якийсь – ніякий/жодний

декілька

чийсь – нічий

деякий – жодний

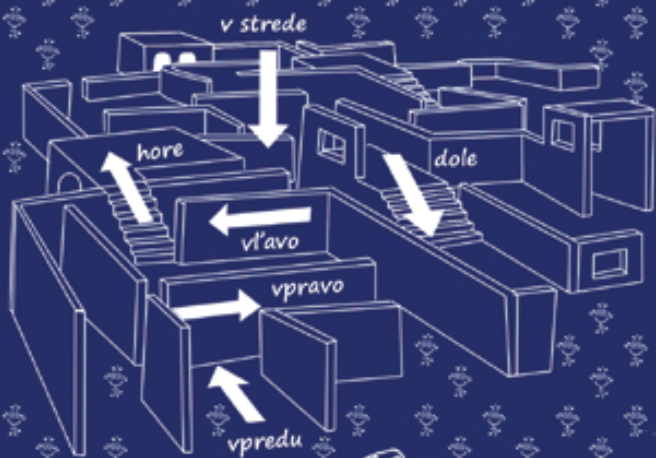
кожен/усі

усе

завжди

усюди

Orientujeme sa v priestore

Орієнтуємося в просторі

vľavo
vpravo
vpredu
vzadu
hore
dole
v strede
tu

ліворуч
праворуч
спереду
позаду/ззаду
вгорі
знизу/внизу
посередині
тут

Kde a kam?

Де і куди?

vľavo/dol'ava
vpravo/doprava
vpredu/dopredu
vzadu/dozadu
tu/sem

вліво/ліворуч
вправо/праворуч
спереду/вперед
позаду/назад
тут/сюди

Orientujeme sa v meste

Орієнтуємося в місті

Prosím vás, kde je...?
centrum
pošta
fakulta

Скажіть, будь ласка, де є...?
центр
пошта
факультет

Ako sa dostanem...?
do centra
na poštu
na univerzitu

Як мені потрапити...?
до центра
на пошту
в університет

Je to d'aleko/blízko?
Chod'te stále rovno!

Це далеко/поблизу?
Ідіть весь час прямо!

Musíte sa vrátiť/ísť naspäť,
pretože idete opačným smerom.

Ви повинні вернутися/йти назад,
тому що Ви йдете
в протилежному напрямку.

Zabočte doľava/doprava
potom chod'te asi 200
metrov rovno.

Поверніть ліворуч/праворуч,
а потім ідіть приблизно 200
метрів прямо.

Svetové strany

Сторони світу

sever
východ
juh
západ

північ
схід
південь
захід

Kde?

na severe
na východe
na juhu
na západe

Де?

на півночі
на сході
на півдні
на заході

Kam?

na sever
na východ
na juh
na západ

Куди?

на північ
на схід
на південь
на захід

západ

sever

východ

juh

Ročné obdobia**Пори року**

jar
leto
jeseň
zima

весна
літо
осінь
зима

Kedy?

na jar
v lete
na jeseň
v zime

Коли?

навесні
влітку
восени
взимку

У Словаччині використовується зимовий та літній час. Літній час починається в останні вихідні дні березня (вночі з суботи на неділю) і закінчується в останні вихідні дні жовтня.

Mesiace**Місяці**

január, v januári
február, vo februári
marec, v marci
apríl, v apríli
máj, v máji
jún, v júni
júl, v júli
august, v auguste
september, v septembri
október, v októbri
november, v novembri
december, v decembri

січень, у січні
лютий, у лютому
березень, у березні
квітень, у квітні
травень, у травні
червень, у червні
липень, у липні
серпень, у серпні
вересень, у вересні
жовтень, у жовтні
листопад, у листопаді
грудень, у грудні

Dni v týždni**Дні тижня**

pondelok
 utorok
 streda
 štvrtok
 piatok
 sobota
 nedeľa
 pracovný deň
 víkend
 sviatok

понеділок
 вівторок
 середа
 четвер
 п'ятниця
 субота
 неділя
 робочий день
 вихідні дні
 свято

Kedy?

v pondelok
 v utorok
 v stredu
 vo štvrtok
 v piatok
 v sobotu
 v nedeľu
 v pracovný deň
 cez víkend

Коли?

у понеділок
 у вівторок
 у середу
 у четвер
 у п'ятницю
 у суботу
 у неділю
 у робочий день
 протягом вихідних

Fázy dňa**Фази дня**

cez deň
 ráno
 dopoludnia/predpoludním/
 doobeda
 napoludnie/naobed
 popoludní/poobede
 podvečer

протягом дня
 вранці
 до полудня/перед полуднем/
 до обіду
 в полудень/опівдні
 по полудні, по полудню/після
 обіду
 підвечір

večer
v noci

ввечері
вночі

Ďalšie výrazy času

Інші позначення часу

predvčerom
včera
dnes
zajtra
pozajtra

позавчора
вчора
сьогодні
завтра
післязавтра

predtým
teraz
potom

до цього
тепер
потім

vždy
väčšinou/zvyčajne
často
niekedy
málokedy
nikdy

завжди
здебільшого/зазвичай
часто
інколи
рідко, зрідка
ніколи

minulý týždeň
tento pondelok
budúci mesiac

минулого тижня
цього понеділка
наступного місяця

Dnes je...

Сьогодні...

prvého januára
druhého februára
tretieho marca
štvrtého apríla
piateho mája

перше січня
друге лютого
третє березня
четверте квітня
п'яте травня

šiesteho júna	шосте червня
siedmeho júla	сьоме липня
ôsmeho augusta	восьме серпня
deviateho septembra	дев'яте вересня
desiateho októbra	десяте жовтня
jedenásteho novembra	одинадцять листопада
dvanásteho decembra	дванадцять грудня

Číslo

Число

1 jeden	2 dva	3 tri
4 štyri	5 päť	6 šesť
7 sedem	8 osem	9 deväť
10 desať	11 jedenásť	12 dvanásť
13 trinásť	14 štrnásť	15 pätnásť
16 šesťnásť	17 sedemnásť	18 oseemnásť
19 devätnásť	20 dvadsať	21 dvadsaťjeden
22 dvadsaťdva	23 dvadsaťtri	24 dvadsaťštyri
25 dvadsaťpäť	26 dvadsaťšesť	27 dvadsaťsedem
28 dvadsaťosem	29 dvadsaťdeväť	30 tridsať
40 štyridsať	48 štyridsaťosem	50 päťdesiat
53 päťdesiatri	60 šesťdesiat	65 šesťdesiatpäť

70 sedemdesiat	72 sedemdesiatdva	80 osemdesiat
86 osemdesiatšest'	90 devät'desiat	91 devät'desiatjeden
100 sto	112 stodvanásť	
479 štyristosedemdesiatdevät'	935 devät'stotridsaťpäť	
1 000 tisíc	2 015 dvetisícpätnásť	1 000 000 milión
7 973 126 sedem miliónov devät'stosedemdesiattritisíc stodvadsaťšest'		

Koľko máte rokov?	Скільки Вам років?
Mám 1 rok.	Мені 1 рік.
Mám 2 – 4 roky.	Мені 2–4 роки.
Mám 5 < rokov.	Мені 5... років.
Aké je vaše telefónne číslo?	Який Ваш номер телефону?
Moje telefónne číslo je 02 58 371 649 (nula dva päť osem tri sedem jeden šesť štyri deväť).	Мій номер телефону – 02 58 371 649 (нуль два п'ять вісім три сім один шість чотири дев'ять).
Koľko to stojí?	Скільки це коштує?
35 eur/dolárov/libier.	35 євро/доларів/фунтів.

Koľko je hodín?	Hány óra van?
1.00 Je jedna hodina.	Зараз перша година.
2.00, 3.00, 4.00	2.00, 3.00, 4.00
Sú dve, tri, štyri hodiny.	Друга, третя, четверта година.
5.00, 18.00, 22.00	5.00, 18.00, 22.00
Je päť, osemnásť, dvadsaťdva hodín.	П'ята, вісімнадцята, двадцять друга година.

8.00 Je osem hodín.

9.15 Je štvrt' na desať.

10.30 Je pol jedenástej.

11.45 Je trištvrt' na dvanásť.

8.00 Зараз восьма година.

9.15 П'ятнадцять хвилин на
десяту (годину)/П'ятнадцять
хвилин по дев'ятій (годині)/
Чверть на десяту (годину)/
Чверть по дев'ятій (годині).

Пів на одинадцят.

За п'ятнадцять хвилин дванадцята
(година)/П'ятнадцять хвилин до
дванадцятої (години)/Чверть до
дванадцятої (години)/За чверть
дванадцята (година).

Kedy?/O koľkej?

13.00 o jednej

16.00 o šestnástej/

o štvrtej popoludní

19.00 o devätnástej/

o siedmej večer

23.00 o dvadsiatej tretej/

o jedenástej večer

Коли?/О котрій?

13.00 о першій

16.00 то шістнадцятій/

о четвертій після обіду

19.00 о дев'ятнадцятій/

о сьомій вечора

23.00 о двадцять третій/

об одинадцятій вечора

В офіційному спілкуванні використовується 24-годинна
система, у неофіційному спілкуванні – 12-годинна система.

Ako dlho trvá cesta?

pol hodiny

jednu hodinu

dve hodiny

Скільки триває дорога?

пів години

одну годину

дві години

Sviatky**Свята****Nový rok (1. 1.)****Новий рік (1 січня)**

Під час Нового року словаки, зазвичай сім'ями, відвідують один одного та бажають щасливого Нового року.

Traja králi (6. 1.)**Свято Трьох королів або
Богоявлення (6 січня)**

На свято Трьох королів православні віруючі у східній Словаччині починають святкувати Різдво.

Valentín (14. 2.)**День Святого Валентина
(14 лютого)**

Це свято словаки почали святкувати після падіння комуністичного режиму та у Словаччині воно має швидше комерційний характер.

Veľká noc**Великдень**

Великдень має дві форми: християнську та поганську. В періоді між Страсною (Великою) п'ятницею й Великодньою неділею християни згадують розп'яття і воскресіння Ісуса Христа. З Великоднім (Обливальним, Поливальним) понеділком пов'язані поганські традиції: молоді чоловіки та хлопці відвідують молодих жінок і дівчат, поливають їх водою або символічно «б'ють» т.зв. батоном, щоб вони цілий рік були здорові та красиві.

Medzinárodný deň žien (8. 3.)**Міжнародний жіночий день
(8 березня)**

Це свято було дуже популярним під час колишнього режиму. Жінкам дарували гвоздики та шоколад – так чоловіки часто заробляли собі «алібі» і могли потім пити аж до самісінького ранку (як кажуть в Словаччині).

Deň matiek**(2. májová nedeľa)****День матері****(друга неділя травня)**

MÁJ

1 SVIATOK
PRÁCE

2 ŽIGMUND

6 HERMÍNA

7 MONIKA

8 INGRIDA

9 ROLAND

12 PANKRÁC
meniny

13

21 ZINA

24 JUDITA

Deň detí (1. 6.)**Міжнародний день захисту
дітей (1 червня)****Deň otcov
(3. júnová nedeľa)****День батька
(третя неділя червня)**

У цей день жінки, мами, діти, батьки отримують маленькі подаруночки від рідних або колег.

Sviatok všetkých svätých (1. 11.) День всіх святих (1 листопада)**Pamiatka zosnulých
„Dušičky“ (2. 11.)****День усіх померлих
(2 листопада)**

Упродовж цих днів люди відвідують кладовища, приносять квіти на могили родичів, вінки, і запалюють свічки в пам'ять про померлих близьких.

Mikuláš (6. 12.)**День св. Миколая (6 грудня)**

Це свято пов'язується, зазвичай, з дітьми : до дітей додому (або в садочок) приходять Святий Миколай з чортом та ангелом і діти отримують від нього солодощі та фрукти.

**Vianoce
Štedrý deň (24. 12.)****Різдво
Святий вечір (24 грудня)**

Святий вечір, безперечно, належить до найкращих сімейних свят у Словаччині. Люди, зазвичай, святкують його вдома в колі сім'ї. На вечерю, як правило, їдять капусняк з грибами, рибою або ковбасою та рибу. Після вечері вони відкривають подарунки, які до цього тишком заховали під ялинку. Віруючі католики опівночі ідуть до храму на вечірне богослужіння.

**Prvý sviatok vianočný
„Božie narodenie“ (25. 12.)****Перше різдвяне свято –
“Народження Бога” (25 грудня)**

Це свято словаки, зазвичай, проводять вдома або ж відвідують родичів.

Druhý sviatok vianočný „Štefan“ (26. 12.)

Друге різдвяне свято – “Степана” (26 грудня)

Словаки, як правило, відвідують родичів, а в селах відбуваються так звані «стефанські забави» (сільські «бали»).

Osobné sviatky

Особисті свята

У Словаччині є звичай – для деяких іноземців, можливо, трохи незвичний – святкувати, окрім дня народження, ще й іменини. Під “іменинами” ми розуміємо один день в році, який названий на честь їхнього покровителя чи покровительки. Святкування іменин є дуже популярним, тому що це свято є публічним і кожен охочий може з’ясувати, коли у вас іменини – це можна знайти в будь-якому календарі чи щоденнику. Тому це свято святкується не тільки вдома, але і серед колег на роботі.

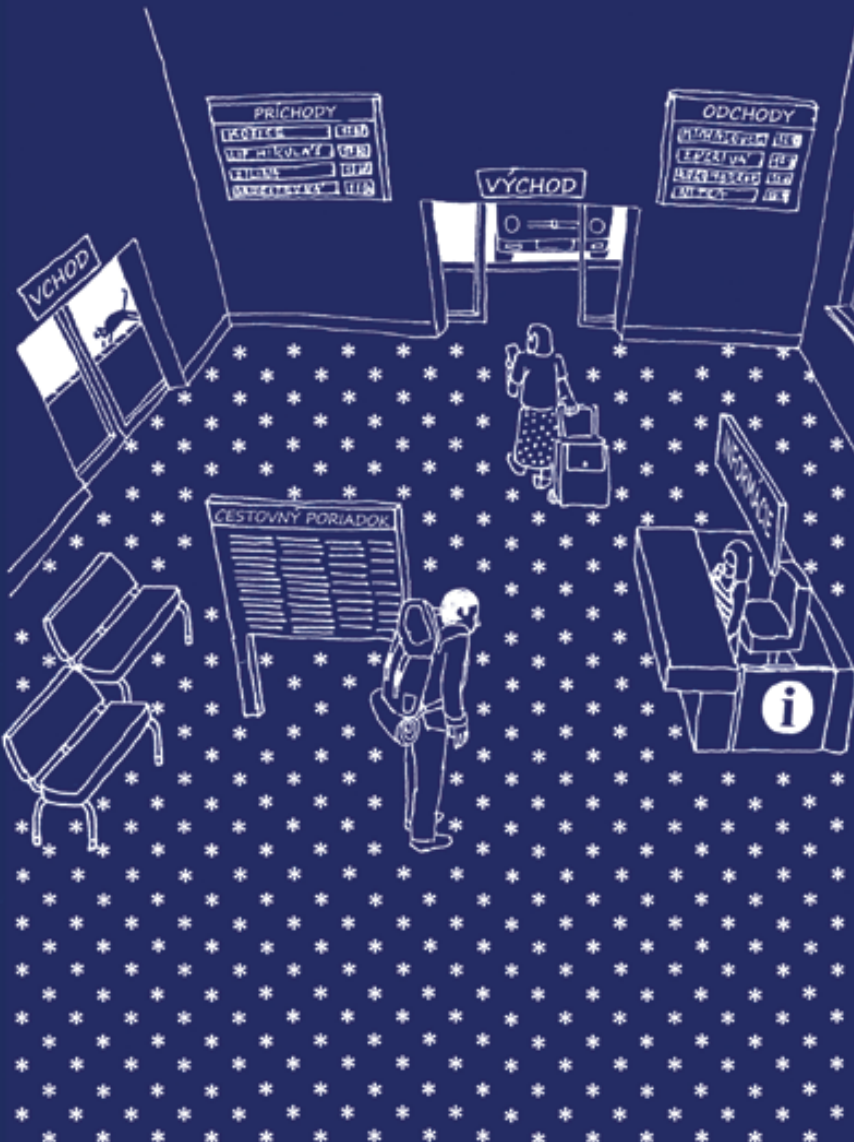
PRÍCHODY	
PODIEK	11:00
MR. MIKULÁŠ	11:30
STANIS	12:00
BARBORA K.	12:30

ODCHODY	
MR. MIKULÁŠ	11:00
BARBORA K.	11:30
STANIS	12:00
PODIEK	12:30

VÝCHOD

CESTOVNÝ PORIADOK	
1	11:00
2	11:30
3	12:00
4	12:30
5	13:00
6	13:30
7	14:00
8	14:30
9	15:00
10	15:30
11	16:00
12	16:30
13	17:00
14	17:30
15	18:00
16	18:30
17	19:00
18	19:30
19	20:00
20	20:30
21	21:00
22	21:30
23	22:00
24	22:30
25	23:00
26	23:30
27	00:00
28	00:30
29	01:00
30	01:30
31	02:00
32	02:30
33	03:00
34	03:30
35	04:00
36	04:30
37	05:00
38	05:30
39	06:00
40	06:30
41	07:00
42	07:30
43	08:00
44	08:30
45	09:00
46	09:30
47	10:00
48	10:30
49	11:00
50	11:30
51	12:00
52	12:30
53	13:00
54	13:30
55	14:00
56	14:30
57	15:00
58	15:30
59	16:00
60	16:30
61	17:00
62	17:30
63	18:00
64	18:30
65	19:00
66	19:30
67	20:00
68	20:30
69	21:00
70	21:30
71	22:00
72	22:30
73	23:00
74	23:30
75	00:00
76	00:30
77	01:00
78	01:30
79	02:00
80	02:30
81	03:00
82	03:30
83	04:00
84	04:30
85	05:00
86	05:30
87	06:00
88	06:30
89	07:00
90	07:30
91	08:00
92	08:30
93	09:00
94	09:30
95	10:00
96	10:30
97	11:00
98	11:30
99	12:00
100	12:30

INFORMACE

Na cestyУ дорозі

cestovný lístok

квиток на поїзд

letenka

квиток на літак

cestujúci

пасажир

vodič/šofér

водій/шофер

pilot

пілот

sprievodca

провідник

letuška

стюардеса

1. trieda

перший клас

2. trieda

другий клас

batožina

багаж

Kde je...?

Де знаходиться...?

autobusová stanica

автовокзал

železničná stanica

залізничний вокзал

letisko

аеропорт

zastávka

зупинка

benzínová pumpa

автозаправна станція

parkovisko

автостоянка

Kedy ide/príde...?

Коли відправляється/

прибуває...?

autobus

автобус

električka

трамвай

vlak

потяг/поїзд

lod'

корабель

Chcem si prenajať...

Я хочу орендувати...

auto

автомобіль

bicykel

велосипед

motorku

мотоцикл

Som...
na stanici
na letisku
v centre
v hoteli
v izbe číslo 28

Я знаходжуся...
на вокзалі
в аеропорті/-у
в центрі
в готелі
в готельному номері 28

Ako dlho trvá cesta?
Má vlak meškanie?
Ktorý autobus ide na letisko?
Kam ide táto električka?
Prosím si lístok do Žiliny.

Скільки триває дорога?
Потяг запізнюється?
Який автобус їде в аеропорт?
Куди їде цей трамвай?
Квиток на проїзд до Жиліни,
будь ласка.

Koľko stojí spätočný lístok?

Скільки коштує зворотній
квиток?

Musím prestupovať?

Чи потрібно мені робити
пересадку?

Prosím si taxík na Štúrovu
ulicu 10 na meno...

Будь ласка, таксі на вулицю
Штура 10 на ім'я...

Vaše doklady, prosím.
občiansky preukaz
cestovný pas
vodičský preukaz
technický preukaz

Ваші документи, будь ласка
внутрішній паспорт/ID картка
закордонний паспорт
водійське посвідчення
технічний паспорт

Увага, в Словаччині, на відміну від деяких європейських країн, забороняється вживання алкоголю за кермом! Це правило стосується і велосипедистів.

Hľadáam...
hotel
hostel

Я шукаю...
готель
хостел

penzión
kemp
izbu
apartmán
Chcel/-a by som...
izbu
jednolôžkovú izbu
dvojlôžkovú izbu
trojlôžkovú izbu s prístelkou

polpenziu
plnú penziu
Mám rezerváciu.

Zostanem...

jeden deň
dva dni
tri dni
týždeň
dva týždne

Potrebujem...

uterák
plachtu
vankúš
prikrývku
mapu mesta
prospekt

Chcel/-a by som ísť...

na výlet
na prehliadku mesta
na hrad
do hôr
do lesa/do prírody
do kúpeľov
do aquaparku
k jazeru

пансіон
кемпінг
готельний номер
апартаменти
Я б хотів/-ла...
готельний номер
одномісний готельний номер
двомісний готельний номер
тримісний готельний номер
з додатковим ліжком

напівпансіон
повний пансіон
Я маю бронювання

Я залишусь на...

один день
два дні
три дні
тиждень
два тижні

Мені потрібен/-на/-не...

рушник
простирало
подушка
покривало
мапа/карта міста
буклет

Я б хотів/-ла піти/поїхати...

на прогулянку
на екскурсію по місту
в замок
в гори
в ліс/на природу
на лікувальний курорт
в аквапарк
на озеро

Ako sa ide...?

na Hlavné námestie
ku kostolu
k horskej chate
k vodopádu

Kedy je...?

prehliadka mesta
koncert
film
predstavenie
zápas
omša

Prepáčte, kde je...?

informačná kancelária

múzeum
obchodné centrum
aquapark
hrad/zámok
reštaurácia
bar
kasíno/herňa
nočný klub
diskotéka
posilňovňa/fitnescentrum
plaváreň

Prosím si...

jednu vstupenku
dve, tri vstupenky
päť vstupeniek

Як пройти...?

на Головну площу
до храму/костелу/церкви
до гірської турбази
до водоспаду

О котрій відбудеться...?

екскурсія по місту
концерт
фільм
вистава
матч
богослужіння

Вибачте, де знаходиться...?

інформаційне бюро/довідкова
служба
музей
торговий центр
аквапарк
фортеця/замок
ресторан
бар
казино
нічний клуб
дисотека
спортивний зал/фітнес центр
басейн

Будь ласка...

один вхідний квиток
два, три вхідні квитки
п'ять вхідних квитків

Мôžem dostať zľavu?

Чи можу я отримати знижку?

- Квитки на потяг продаються на вокзалі або онлайн. Квиток можете купити і в потязі, але він буде дорожчим. Якщо ви вирішите подорожувати потягом, дешевше буде придбати також зворотній квиток – особливо у випадку рейсів міжнародного призначення. Квитки на автобус купуються у водія безпосередньо в автобусі (у випадку внутрішніх сполучень) або в місці продажу квитків перевізника (на вокзалі), або ж через інтернет. Ознайомитись з маршрутами можна на сайті www.cp.sk.
- Студенти і пенсіонери старші 62 років, які є громадянами з постійним місцем проживання в країнах-членах ЄС, мають право на безкоштовний проїзд у потязі. Перед подорожжю необхідно зареєструватися у касі на залізничному вокзалі.
- Система потягів: ближнього прямування – здебільшого пасажирські потяги, які дуже повільні і мають багато зупинок, далекого прямування – швидкісні потяги або IC-потяги.
- Увага, на зупинках та вокзалах заборонено палити! (за порушення вам загрожує штраф).
- У Братиславі на міський транспорт квитки купуються в автоматах на зупинках або в кіосках, також квиток можете придбати і за допомогою SMS (для цього потрібно надіслати порожню SMS на номер 1100). Квиток потрібно закомпостувати в транспорті.
- У багатьох містах (і в Братиславі) таксі можна викликати по телефону, це буде значно дешевше, ніж зловити на вулиці. Номери телефонів служб таксі зазвичай висять на зупинках.

Ide sa nakupovať!Ідемо купувати!

obchod
 nákupné centrum/
 obchodný dom
 cena
 suma
 akcia
 platobná karta
 pokladňa
 predavač/predavačka
 nákup
 Koľko to stojí?
 Môžem si to vyskúšať?
 Kde sú skúšobné kabíny?

магазин
 торговий центр
 ціна
 сума
 акція
 платіжна картка
 каса
 продавець
 покупка
 Скільки це коштує?
 Чи можу я це приміряти?
 Де знаходяться примірочні
 кабінки?

malé

veľké

krátke

dlhé

široké

drahé

Máte aj veľkosť 38?
 Nemáte aj iné farby?
 Nesedí mi to.
 Je mi to...
 malé
 veľké
 krátke
 dlhé
 široké

У вас є 38 розмір?
 У вас є інші кольори?
 Мені це не пасує.
 Це мені...
 мале
 велике
 коротке
 довге
 широке

Je to...
 drahé
 lacné
 v akcii
 Je to dobrá cena.

Це...
 дороге
 дешеве
 на акції
 Це добра ціна.

Budem platiť...
 kartou
 v hotovosti

Я буду платити...
 картою
 готівкою

У словацьких містах магазини, зазвичай, відчинені до шостої години вечора, торгові центри – до дев'ятої години. В селах все починається значно швидше, часто вже о четвертій годині після обіду. Майже усюди в Словаччині можна розрахуватися картою, окрім газетних кіосків, малих спеціалізованих магазинів тощо. У малих селах краще не сподіватися розрахуватись картою.

Ked' sme hladní a smädní

Коли ми голодні та спрагли

chlieb
 pečivo
 rožok

хліб
 випічка
 рогалик

Ovocie a zelenina**Фрукти та овочі**

trhovisko/tržnica
 ovocie
 zelenina

ринок
 фрукти
 овочі

Prosím si kilo...

Дайте мені, будь ласка,
 кілограм...

jablk (N Pl. jablká)
 hrušiek (F hrušky)
 hrozna (N hrozno)
 pomarančov (M pomaranče)
 banánov (M banány)
 paradajok (F paradajky)
 papriky (F paprika)
 zemiakov (M zemiaky)
 mrkvy (F mrkva)
 cibule (F cibuľa)

яблук (яблука)
 груш (груші)
 винограду (виноград)
 апельсинів (апельсини)
 бананів (банани)
 помідорів (помідори)
 перцю (перець)
 картоплі (картоплі)
 моркви (морква)
 цибулі (цибуля)

Prosím si tento melón.

Дайте мені, будь ласка, цей
 кавун.

Prosím si jednu malú kapustu.

Дайте мені, будь ласка, одну
 малу капустину.

Radšej šatit' ako živiť**Краще одягати, ніж утримувати**

nohavice (pl.)
 džinsy (pl.)
 krátke nohavice („krat'asy“) (pl.)
 sukňa
 blúzka
 košeľa
 tričko
 pulóver
 sveter

штани
 джинси
 шорти
 спідниця
 блузка
 сорочка
 футболка
 пуловер
 светр

sako	піджак
kravata	краватка
(pánsky) oblek	чоловічий костюм
(dámsky) kostým	жіночий костюм
plášť	плащ
zimná bunda	зимова куртка
kabát	пальто
šál	шарф
šatka	хустка
čiapka	шапка
rukavice (pl.)	рукавиці
ponožky (pl.)	шкарпетки
pančuchy (pl.)	панчохи, колготки
topánky (pl.)	взуття, черевики, туфлі
tenisky (pl.)	кросівки, кеди
sandále (pl.)	сандалі
čičmy (pl.)	чоботи
gumáky (pl.)	гумові чоботи

Menu, prosím

predjedlo
polievka
hlavné jedlo
príloha
šalát
dezert
nealkoholický nápoj
alkoholický nápoj

Prosím si...
jedálny lístok
nápojový lístok
vínnu kartu

Меню, будь ласка

закуска
суп
головна страва
гарнір
салат
десерт
неалкогольний напій
алкогольний напій

Дайте мені, будь ласка...
меню
меню напоїв
винну карту

niečo na jedenie
 niečo na pitie
 Prosím si.../Dám si...
 obyčajnú vodu
 pohár vody s ľadom
 minerálnu vodu perlivú/
 neperlivú
 chladenú/nechladenú
 minerálku
 čierny čaj
 zelený čaj
 ovocný čaj
 bylinkový čaj
 horúcu čokoládu
 kávu s mliekom
 kávu bez mlieka
 kávu so šľahačkou
 (viedenskú kávu)
 kofolu
 pomarančový džús
 jablkový džús
 multivitamínový džús
 malé svetlé pivo
 veľké tmavé pivo
 červené víno
 biele víno
 tvrdý alkohol (slivovicu,
 hruškovicu, gin, whisky)

Prosím si...
 denné menu (ponuku dňa)
 zeleninovú polievku
 cesnakovú cesnakovú polievku
 kuraciu polievku
 paradajkovú polievku

щось поїсти
 щось випити
 Дайте мені, будь ласка/я оберу...
 звичайну воду
 склянку води з льодом
 мінеральну воду газовану/
 негазовану
 охолоджену/неохолоджену
 мінеральну воду
 чорний чай
 зелений чай
 фруктовий чай
 трав'яний чай
 гарячий шоколад
 каву з молоком
 каву без молока
 каву з вершками
 (віденську каву)
 кофолу
 апельсиновий сік
 яблучний сік
 мультивітамінний сік
 мале світле пиво
 велике темне пиво
 червоне вино
 біле вино
 міцний алкоголь (сливовицю,
 грушовицю, джин, віскі)

Дайте мені, будь ласка...
 денне меню (пропозицію дня)
 овочевий суп
 часниковий суп
 курячий суп
 томатний, помідорний суп

hovädzí steak
 kurací rezeň na prírodno
 vyprážaný bravčový rezeň
 pečenú kačku
 grilovanú rybu
 grilovanú zeleninu
 vyprážaný syr
 bryndzové halušky
 cestoviny so zeleninou
 šalát s kuracím mäsom
 vegetariánsku pizzu
 guláš
 varené zemiaky
 opekané zemiaky
 hranolky
 zemiakovú kašu
 ryžu
 knedľu
 paradajkový šalát
 uhorkový šalát
 miešaný šalát
 chlieb
 olej
 ocot
 soľ
 čierne korenie
 palacinky s ovocím
 zmrzlinu
 čokoládový zákusok

Na zdravie!
 Dobrú chuť!
 Účet, prosím.
 Budem platiť v hotovosti.
 Môžem platiť kartou?

стейк з гов'ядини
 курячу відбивну без паніровки
 смажену відбивну зі свинини
 печену качку
 рибу на грилі
 овочі на грилі
 смажений сир
 бринзові галушки
 макарони з овочами
 салат з курячим м'ясом
 вегетаріанську піцу
 гуляш
 варену картоплю
 печену картоплю
 картоплю фрі
 картопляне пюре
 рис
 кнедлик
 салат з помідорів
 салат з огірків
 овочевий салат
 хліб
 олія
 оцет
 сіль
 чорний перець
 млинці з фруктами
 морозиво
 шоколадний десерт

Будьмо!/На здоров'я!
 Смачного!
 Рахунок, будь ласка.
 Я буду платити готівкою.
 Чи можу я оплатити картою?

1 predjedlo

2 polievka

3 hlavné jedlo

4 príloha

5 šalát

6 dezert

7 nealkoholický nápoj

8 alkoholický nápoj

Мám алергиu...
na mlieko
na lepok/na múku

У мене алергія...
на молоко
на клейковину/муку

-
- > Денне меню (пропозиція дня) подається в певний час, здебільшого між 11.00 та 14.00. Вибір страв обмежений, однак можна пообідати швидко і недорого. Колеги по роботі дуже часто обідають разом.
 - > У ресторанах пиво справді дешевше, ніж мінеральна вода.
 - > Люди в Словаччині люблять супи, їдять їх найчастіше як закуску або замість неї під час кожного обіду, часто замість головної страви на обід або як частину вечері.
 - > Вегетаріанці мали б уважно прочитати меню. В деяких ресторанах серед страв без м'яса можна знайти бринзові галушки зі шкварками або смажений сир фарширований шинкою.
 - > Загалом у Словаччині багато готують дома, можливо тому, що сім'ї часто складаються з декількох поколінь. Наступною причиною може бути звичай з часів соціалізму, коли пропозиція ресторанів була обмежена кількома стравами – незалежно від цінової категорії.
 - > Якщо вам хтось у Словаччині запропонує татранський чай (і хитро посміхнеться), не чекайте теплого напою, бо отримаєте міцний алкоголь. Туристи часто його купують як специфічний сувенір.

Традиційна словацька кухня, може здатися бідною на інгредієнти, але не на способи приготування. Ви не повірите, скільки різних страв можна приготувати з картоплі, муки та капусти!

Recept: zemiakové šúľance

Рецепт: картопляні шулянци

Нам потрібно:

500 gr krumpľi

картопля – 500 г

мука грубого помелу – приблизно 240 г

сіль

+ цукрова пудра, вершкове масло, мелені горіхи або мелений мак

Картоплю відварюємо, залишаємо, щоб вона охолола, і нарізаємо на дрібненькі шматочки (або натираємо на дрібній терці). Картопляну масу змішуємо з мукою і з цього тіста робимо довгу ковбаску, яку потім нарізаємо ножом на однакові шматки. Увага, потрібно працювати швидко, аби тісто не ставало рідким! Зі шматків робимо малі «змійки» – шулянци, які варимо у підсоленій воді, яка кипить, приблизно 3 хвилини (допоки вони не спливають угору). Готову страву поливаємо розтопленим вершковим маслом, посипаємо цукром, горіхами або маком.

► Телефонуючи в Словаччину необхідно набрати код автоматичного міжнародного телефонного зв'язку +421 (або 00421).

► Типовий номер телефону починається на 09

Potrebujem...Мені потрібен/потрібна/
потрібне...

pomoc

допомога

lekára

лікар

lieky

ліки

informácie

інформація

taxík

таксі

benzínovú pumpu

автозаправка

autoservis

автосервіс

automechanika

автомеханік

internet

інтернет

Kde si môžem zmeniť peniaze,
prosím?Скажіть, будь ласка, де я можу
обміняти гроші?

Kde je zmenáreň, prosím?

Скажіть, будь ласка, де
знаходиться обмін валют?

Kde môžem kúpiť...?

Де я можу купити...?

pohľadnice

лістівки

známky

марки

obálku

конверт

Haló, počujete sa?Алло, мене чути?

telefón

телефон

mobil

мобільний телефон

telefonovať

телефонувати

zavolať

зателефонувати

telefonát

дзвінок

esemeska

СМС-повідомлення

poslat' esemesku

надіслати СМС-повідомлення

signál

сигнал

Kováč, prosím.
Ahoj, Ivan, tu je Adam.
Neruším?
Môžem hovoriť
s pánom Kováčom/
pani Kováčovou?
Hneď ho/ju zavolám.
Prepojím vás.
Žiaľ, momentálne má poradu.
Nechám mu/jej nejaký odkaz?

Zavolaajte...
neskôr
o 15 minút
o chvíľu
o hodinu
Dopočutia.
Nerozumiem, zle ťa/vás
počujem.
Nepočujem ťa/vás dobre.
Prepáčte, s kým hovorím?
Je tu zlý/slabý signál.
To je asi omyl.

Asi máte zlé číslo.

Prerušilo nás.
Linka je obsadená.

Ковач, я вас слухаю.
Привіт, Іване, це Адам.
Не відволікаю тебе?
Чи можу я говорити
з паном Ковачем/
пані Ковачовою?
Зараз я його/її покличу.
Я з'єднаю вас.
Нажаль, зараз він/вона на нараді.
Хочете залишити йому/їй якесь
повідомлення?
Зателефонуйте...
пізніше
через 15 хвилин
через хвилинку
через годину
До зв'язку/До побачення.
Я не розумію, погано тебе/вас
чую.
Не чую тебе/вас добре.
Вибачте, з ким я розмовляю?
Тут поганий/слабкий сигнал.
Ви, напевно, помилились
номером.
Ви маєте, напевно, невірний
номер.
Роз'єднало нас.
Лінія зайнята.

Ups, mám problém...Ой, у мене проблема...

porucha
oprava
strata
krádež
vlámanie
poistenie
autoservis
odt'ahovacia služba
požiar
dopravná nehoda

ranený
mŕtvy
záchranka
Zabudol som si...
kľúče
diár
mobil
Stratil som...
doklady
peňaženku
Ukradli mi...
auto
tašku
peniaze
Vykradli mi...
auto
dom
byt
Výt'ah nefunguje.
Kopírka nefunguje.

аварія
ремонт
втрата
крадіжка
крадіжка зі зломом
страхування
автосервіс
евакуатор
пожежа
дорожньо-транспортна
пригода (ДТП)
поранений
мертвий
швидка допомога
Я забув...
ключі
щоденник
мобільний телефон
Я загубив...
документи
гаманець
У мене вкрали...
автомашину
сумку
гроші
Обікрали мій / мою...
машину
будинок
квартиру
Ліфт не працює.
Ксерокс не працює.

Internet nefunguje.

Telefón nefunguje.

Výt'ah je pokazený/nefunguje.

Výt'ah nejde. (hovor.).

Pokazilo sa mi auto.

Neviem naštartovať.

Potrebujem odtiahnuť.

Mám defekt.

Nabúral/-a som.

Mám nehodu/havaroval/-a som.

Musím zavolať do poisťovne.

Auto nie je poistené.

Musím zavolať odťahovaciu službu.

Nejde plyn/elektrina/
voda. (hovor.)

Netečie voda.

Nefunguje elektrina.

Kanalizácia je upchatá.

Zasekli sa mi dvere/neviem
otvoriť dvere.

Okno je rozbité.

Vytopilo ma.

Lampa nesvieti.

Mobil je vybitý.

Zavolajte pomoc, prosím.

Zavolajte políciu.

Horí!

Zavolajte hasičov.

Stala sa dopravná nehoda.

Je tu jeden mŕtvy.

Интернет не працює.

Телефон не працює.

Ліфт поламаний/не працює.

Ліфт не їде. (розмов.)

У мене зламалося авто.

Не можу завести автомашину.

Мені потрібно відбуксирувати
авто.

У мене спустило колесо.

Я потрапив в аварію.

У мене аварія/ДТП.

Мені необхідно зателефонувати
у страхову компанію.

Авто не застраховане.

Мені потрібно викликати
евакуатор.

Нема газу/електрики/
води. (розмов.)

Не тече вода.

Не працює електрика.

Каналізація закупорилася.

Заклинило двері/не можу
відчинити двері.

Вікно розбите.

Мене затопило.

Лампа не світить.

Мобільний телефон розряджений.

Покличте когось, будь ласка, на
допомогу.

Викличте поліцію.

Пожежа!

Викличте пожежників.

Сталася дорожньо-
транспортна пригода.

Тут є один мертвий.

Je tu ťažko ranený muž/
ranená žena.

Zavolajte záchranku.

Potrebujem lekára,
necítim sa dobre.

Тут є тяжко поранений чоловік/
поранена жінка.

Викличте, будь ласка, швидку
допомогу.

Мені потрібен лікар,
я почуваюся погано.

Zlá orientácia

Zablúdil/-a som.
Stratil/-a som sa.
Ako sa dostanem...?
von
naspäť
na stanicu
na Novú ulicu
do centra
Neviete, kde je...?
Zámocká ulica
univerzita
najbližšia pošta

Погана орієнтація

Я заблукав/-ла.
Я загубився/-лася.
Як мені...?
знайти вихід
повернутися назад
пройти/доїхати на вокзал
пройти/доїхати на вулицю Нову
пройти/доїхати до центра
Не підкажете, де знаходиться...?
вулиця Замockька
університет
найближча пошта

Telefónne čísla v núdzi

Prvá pomoc: 155, 112;
Polícia: 158, 112;
Hasiči: 150, 112;
Letecká záchranná služba: 18 155
<http://www.airrescue.sk>;
Horská záchranná služba: 18 300
<http://www.hzs.sk>;
Slovenský Červený kríž
<http://www.redcross.sk>

Аварійні телефони

Швидка допомога 155, 112;
Поліція 158, 112;
Пожежна служба 150, 112;
Повітряна рятувальна служба: 18 155
<http://www.airrescue.sk>;
Гірська рятувальна служба: 18 300
<http://www.hzs.sk>;
Словацький Червоний хрест
<http://www.redcross.sk>

Necítim sa dobreНе почуваю себе добре

lekár/-ka
(*hovor.* doktor/-ka)
obvodný/praktický lekár

odborný lekár/špecialista

detský lekár/pediatr
zubný lekár/stomatológ
(*hovor.* zubár)
zdravotná sestra
(*hovor.* sestrička)
ambulancia
poliklinika
nemocnica
nemocničné oddelenie
sanitka
záchranná služba
(*hovor.* záchranka)
pohotovosť/lekárska služba
prvej pomoci
lékáreň

лікар/лікарка

лікар загальної практики/
сімейний лікар
лікар-фахівець/лікар-вузький
спеціаліст
дитячий лікар/педіатр
зубний лікар/стоматолог

медична сестра

амбулаторія, медичний кабінет
поліклініка
лікарня
відділення лікарні
машина швидкої допомоги
рятувальна служба

приймальне відділення/
невідкладної допомоги
аптека

Lekár:**Лікар:**

Preukaz poistenca, prosím.

Aké máte ťažkosti/problémy?
Máte bolesti?
Vezmeme vám krv.
Odmeriame vám tlak.

Медичне страхування, будь ласка.

На що скаржитесь?
Ви відчуваєте біль?
Ми візьмемо у вас кров на аналіз.
Виміряємо вам тиск.

Otvorte ústa.

Vyzlečte sa – poročúvam vás.

Dýchajte zhlboka.

Pichneme vám injekciu.

Відкрийте рот.

Роздягніться – послухаю вас.

Глибоко дихайте.

Зробимо вам укол/ін'єкцію.

Máte...

zápal priedušiek

zápal pľúc

angínu

zvýšený tlak

zlomenú ruku

Tu je recept.

Užívajte trikrát denne po jedle tieto tabletky.

Užívajte každé ráno nalačno tento sirup.

Musíte...

piť veľa tekutín

mať diétu

oddychovať

viac cvičiť

O týždeň prídte na kontrolu.

У вас...

бронхіт

запалення легенів/пневмонія

ангіна

підвищений тиск

перелом руки

Ось рецепт.

Приймайте тричі на день після їжі ці таблетки.

Приймайте кожного ранку натще цей сироп.

Ви повинні...

пити багато рідини

дотримуватися дієти віас

більше відпочивати

більше займатися спортом

Через тиждень приходьте на контроль.

Pacient:

Necítim sa dobre.

Mám...

zvýšenú teplotu

horúčku

nádchu

kašeľ

vyšoký tlak

nízky tlak

Пацієнт:

Почуваю себе погано.

У мене...

підвищена температура

гарячка/пропасниця

нежить

кашель

високий тиск

низький тиск

- 1 hlava
- 2 krk
- 3 ruka
- 4 noha
- 5 srdce
- 6 pľúca
- 7 oko
- 8 ucho
- 9 nos
- 10 ústa

hnačku	діарея
Bolí ma...	У мене болить...
hrdlo	горло
hlava	голова
ruka	рука
brucho	живіт
zub	зуб
chrbát	спина
Zvracal/-a som.	Я блював / -ла.
Nechutí mi jest'.	У мене нема апетиту.
Spadol/spadla som.	Я впав/-ла.

Časti tela a orgány:

Частини тіла та органи:

hlava	голова
vlasý (pl.)	волосся (мн.)
tvár	обличчя
čelo	чоло
oko (pl. oči)	око (мн. очі)
ucho (pl. uši)	вухо (мн. вуха)
nos	ніс
ústa	рот
jazyk	язик
zub	зуб
líce	щока
pera	губа
brada	підборіддя, борода
krk	шия
hrudník	грудна клітка
brucho	живіт
chrbát	спина
pl'úca	легені
srdce	серце
žalúdok	шлунок

žlčník	жовчний міхур
pečeň	печінка
tenké/hrubé črevo	тонкий/товстий кишечник
noha	нога
zadok	сідниці
stehno	стегно
koleno	коліно
lýtka	литка
členok	щиколотка
chodidlo	ступня
päta	п'ята
prst na nohe	палець на нозі
plece	передпліччя
rameno	плече
laket'	лікоть
ruka	рука
prst na ruke	палець на руці
sval	м'яз
nerv	нерв
kost'	кістка
kĺb	суглоб

Більшість оглядів (окрім нестандартних) у більшості лікарів загальної практики / сімейних лікарів, дитячих лікарів, більшості вузьких спеціалістів, а також госпіталізація в державних лікарнях у Словаччині оплачується з фондів обов'язкового медичного страхування. Платити, зазвичай, потрібно в приватних кабінетах і в приватних клініках, які не мають договірних відносин з медичними страховими компаніями. Щодо ліків, то за певні ліки пацієнти не платять взагалі, за деякі доплачують частину, а за деякі платять повну суму.

A čo dnes?A що сьогодні?

Aké je dnes počasie?

Яка сьогодні погода?

Dnes je...

Сьогодні...

pekne

гарно

horúco

спекотно

teplo

тепло

jasno

ясно

škaredo

погана погода

zamračené

захмарено

zima

холодно

Svieti slnko.

Світить сонце.

Prší.

Падає дощ.

Mrholí.

Моросить.

Je búrka.

Гроза.

Fúka vietor.

Дме вітер.

Sneží.

Падає сніг.

Mrzne.

Морозно.

Je hmla.

Туман.

Čo robíš dnes večer?Що ти робиш сьогодні ввечері?

Idem...

Іду...

do kina (kino)

в кіно/кінотеатр(кіно/кінотеатр)

do divadla (divadlo)

в театр (театр)

do múzea (múzeum)

в музей (музей)

na operu (opera)

в оперний театр (оперний театр)

na diskotéku (diskotéka)

на дискотеку (дискотека)

do galérie (galéria)

в галерею (галерея)

na výstavu (výstava)

на виставку (виставка)

na balet (balet)

на балет (балет)

na koncert (koncert)

на концерт (концерт)

na párty (párty)
na letný festival (letný festival)

lístok/vstupenka
(= cena lístka)
rezervácia lístkov
predpredaj lístkov
predaj lístkov
pokladnica

Chcem si rezervovať lístok.
Chcem si kúpiť lístok na
premiéru.

на вечірку (вечірка)
на літній фестиваль (літній
фестиваль)
квиток/вхідний квиток vstupné
ціна квитка
бронювання квитків
передпродаж квитків
продаж квитків
каса
Я хочу забронювати квиток.
Я хочу придбати квиток на
прем'єру.

У Словаччині проводиться безліч літніх open-air фестивалів (фестивалів під відкритим небом). До найвідоміших належать фестиваль Bažant Pohoda, реггі-фестиваль Uprising Fest (reggae), фестиваль фольклорної музики Lodenica (folk), Bratislavské džezové dni (Братиславські дні джазу), Bratislavské hudobné slávnosti (Братиславський музичний фестиваль) або фестиваль експериментальної музики NEXT festival (experimental). Популярним є також міжнародний кінофестиваль Art Film Fest, Словаччина може похвалитися і міжнародним фестивалем анімованого фільму Fest Anča. Впродовж року відбуваються також книжкові фестивалі, наприклад, фестиваль BRAK, Knížná burza тощо.

Kino

film:
hraný
animovaný/kreslený
celovečerný

Кіно

фільм:
художній
анімований/мультиплікаційний
повнометражний

krátky	короткометражний
s anglickými/slovenskými	з англійськими/словацькими
titulkami	субтитрами
režisér/režisérka	режисер/режисерка
O koľkej sa začína film/ predstavenie?	О котрій починається фільм/ сеанс?
Chcem si pozrieť ten film.	Я хочу переглянути цей фільм.

Divadlo

Театр

divadelné predstavenie/hra	театральна вистава
dráma	драма
komédia	комедія
herec/herečka	актор/акторка
kostým	костюм
scéna	сцена
javisko/pódium	сцена/подіум
publikum	публіка
divák/diváčka	глядач/глядачка
premiéra	прем'єра
repríza	реприза

Opera

Опера

libreto	лібрето
operná ária	опера арія
operný spevák/operná speváčka	оперний співак/опера співачка
tenor/tenorista	тенор
soprán/sopranistka	сопрано

Hudba

Музика

hudobník/hudobníčka

музикант

spevák/speváčka

співак/співачка

sólista/sólistka

соліст/солістка

skupina (coll. kapela)

група

orchester

оркестр

filharmónia

філармонія

hudobný nástroj:**музичний інструмент:**

gitara

гітара

bicie/bubon

ударні/барабан

klavír

фортепіано

husle

скрипка

violončelo

віолончель

žáner:**жанр:**

rock

рок

pop

поп

džez

джаз

etno

етно

folklór

фольклор

koncert

концерт

koncertovať

давати концерти

vystupovať

виступати

vystúpenie

виступ

hrať

грати

komponovať hudbu

складати, писати музику

hudobný skladateľ/

композитор/

hudobná skladateľka

композиторка

Galéria

Галерея

(umelecká) zbierka

(художня) колекція

(umelecký) exponát

(художній) експонат

prezrieť si zbierku/exponáty

переглянути збірку/експонати

obraz	картина
socha	скульптура, статуя
objekt	об'єкт
inštalácia	інсталяція
výtvarník/výtvarníčka	митець
sochár/sochárka	скульптор/скульпторка
súčasný/moderný výtvarný umenie	сучасне образотворче мистецтво

Spišský hrad

Múzeá a historické pamiatky

Музеї та історичні пам'ятки

hrad	замок
zrúcanina/ruina	руїни
zámok	замок
kaštieľ	садиба
pevnosť	фортеця
kláštor	монастир
bazilika/chrám/katedrála/dóm	базилика/храм/собор/храм
kostol	церква/костел
skanzen ľudovej architektúry	музей народної архітектури і побуту під відкритим небом
rodný dom	будинок-музей
múzeum	музей
(historická) zbierka	(історична) збірка/колекція

(historický) exponát
 prezrieť si zbierku/exponáty

(історичний) експонат
 переглянути збірку/колекцію/
 експонати

Словаччина є раєм історичних пам'яток. Тут знаходиться безліч замків – найвідомішими є Спішський замок, Тренчанський замок, Оравський замок, Червоний Камінь, а, особливо, Бойніцький замок, який відвідує найбільше людей в Словаччині. Майже в кожному великому селі ви знайдете якусь садибу (нажаль, інколи, занедбану і непрацюючу). Популярними є також музеї народної архітектури та побуту, які документують спосіб життя звичайних людей в минулому (наприклад, музеї в Прібіліні, в Мартині, в Зуберці, у Влколінцях тощо).

Čičmany

My sme turisti

výlet
 dovolenka
 turistika
 ísť na turistiku
 turista/turistka
 túra
 turistická trasa
 turistický chodník
 turistická značka
 sprievodca/sprievodkyňa

Ми туристи

екскурсія/прогулянка
 відпустка
 туризм
 вирушати в похід
 турист/туристка
 тур
 туристичний маршрут
 туристична стежка
 туристичне знак
 гід

prospekt	буклет
mapa	карта
prehliadka	огляд
hotel	готель
penzión	пансіон
chata	туристична база, дача
kemping	кемпінг
stan	палатка

* Чи знали ви, що в Словаччині на даний момент є понад 13 000 км позначених туристичних маршрутів, про які дбають виключно волонтери? Червоним кольором позначаються головні траси, наприклад, так звані лінії гребеня, які є фізично найважчими та найдовшими трасами. Синім кольором, зазвичай, позначені відомі маршрути середньої довжини, які проходять через широкі долини. Зелений колір використовується для позначення коротких трас місцевого значення, а жовтим позначаються найкоротші відрізки або короткі шляхи.

V zdravom tele zdravý duch alebo kalokagatia po slovensky

У здоровому тілі – здоровий дух

športovať	займатися спортом
športovec/športovkyňa	спортсмен/спортсменка
Hráť/chodím na ...	Граю/ходжу на ...
futbal	футбол
hokej	хокей
volejbal	волейбол
basketbal	баскетбол
hádzanú	гандбол
tenis	теніс
golf	гольф

ihrisko	спортивний майданчик
štadión	стадіон
športová hala	спортивний зал
fitnescentrum	фітнес центр
plaváreň	басейн
plávať	плавати
behať	бігати
jazdiť na bicykli	їздити на велосипеді
bicykel	велосипед
korčuľovať sa	кататися на ковзанах/роликах
lopta	м'яч
(ľadové) korčule (pl.)	ковзани
(kolieskové) korčule (pl.)	ролики
raketa	ракетка

Національним видом спорту словаків є хокей, а також футбол і теніс. Останнім часом ще й велоспорт – все залежить від того, в якому виді спорту словацькі представники досягають успіху. (*Петер Саган у 2015 році став чемпіоном світу з велоспорту на шосе).

Hobby je náš koníček

Хобі – це наше захоплення

Čo rád/rada robíš?
 Rád/rada...
 čítam
 varím
 plávam
 hrám volejbal
 spievam
 pozerám televízor
 chodím do kina
 nakupujem

Що ти любиш робити?
 Люблю...
 читати
 готувати, кувоварити
 плавати
 грати волейбол
 співати
 дивитися телевізор
 ходити в кінотеатр
 купувати

Čo máš rád/rada?
Mám rád/rada...
literatúru
hudbu
tanec
hokej
dobré jedlo
dobré víno

Що ти любиш?
Я люблю...
літературу
музику
танець
хокей
добру їжу
добре вино

Словаки, здебільшого, прив'язані до сім'ї, тому вільний час проводять з дітьми або з дідусем і бабусею. В суботу багато людей займається прибиранням та покупками, а недільний ранок, зазвичай, присвячується великому приготуванню недільного обіду, після якого більшість словаків ходять в гості один до одного. Жителі сільської місцевості свій вільний час, як правило, присвячують будинку та господарству, роботі в саду або на полі, тому що багато хто з них все ще вирощує більшість овочів або фруктів. Останнім часом улюбленим заняттям у вільний час є барбекю – у власному саду чи на природі. У містах, однак, частіше відвідують різноманітні гуртки (насамперед, це стосується дітей) і різноманітні спортивні та культурні заходи, наприклад, фітнес, їзда на велосипеді, катання на ковзанах, йога, кіно, концерти або театр.

Chcem ťa pozvať...

na párty
na oslavu
do divadla
do kina
do klubu
do krčmy
na večeru

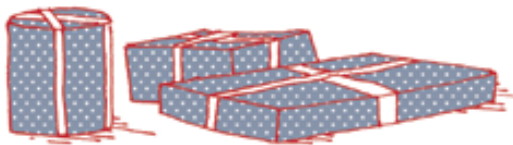
Хочу тебе запросити...

на вечірку
на святкування
у театр
у кінотеатр
у клуб
у бар
на вечерю

na obed
 na návštevu
 na koncert
 na výlet
 na rande
 na kúpalisko
 na dovolenku
 na diskotéku
 na svadbu

на обід
 в гості
 на концерт
 на екскурсію / на прогулянку
 на побачення
 у відкритий басейн
 у відпустку
 на дискотеку
 на весілля

Якщо ви ідете в гості, загальноприйнятим є вияв уваги (принести вино, каву, коробку цукерок). Словаки (особливо в селі) дуже гостині. Якщо вас запросили на обід, вечерю або на каву, платить, зазвичай, той, хто запрошував.

Aj prácou sa človek živí... Робота годує людину

firma	фірма
oddelenie	відділення
kancelária	офіс
zasadačka	зала засідань
riaditeľ/riaditeľka	директор/директорка
asistent/asistentka	асистент/асистентка
zamestnanec/zamestnankyňa	співробітник/співробітниця
zákazník/zákazníčka	покупець
klient/klientka	клієнт/клієнтка
termín	термін
stretnutie	зустріч
schôdza	засідання
porada	нарада
rokovanie	переговори
projekt	проект
úloha	завдання
prezentácia	презентація
školenie	навчання
služobná/pracovná cesta	відрядження
Chcem...	Я хочу...
si dohodnúť termín	домовитися про термін/зустріч
presunúť termín	змінити термін/дату
zrušiť termín	відмінити термін/дату
Do konca mesiaca musím...	До кінця місяця я повинен...
vypracovať projekt	розробити проект
odovzdať projekt	здати проект

Korešpondencia

Листування

Formálne oslovenie:

Vážená pani Kováčová,
 Vážený pán Kováč,
 Dobrý deň, pani Kováčová,
 Dobrý deň, pán Kováč,

Офіційне звернення:

Шановна пані Ковачова,
 Шановний пане Ковач,
 Добрий день, пані Ковачова,
 Добрий день, пане Ковач,

Neformálne oslovenie:

Milá Jana
 Milý Peter
 Ahoj, Jana
 Ahoj, Peter
 Ďakujem...
 za Vašu/Tvoju odpoveď
 za Vašu/Tvoju ponuku
 za Váš/Tvoj návrh
 Posielam Vám...
 V prílohe posielam...
 S pozdravom
 Prajem/želám Vám...
 pekný deň
 pekný zvyšok dňa
 príjemný víkend

Неофіційне звернення:

Дорога Яно
 Дорогий Петере
 Привіт Яно
 Привіт Петере
 Дякую...
 за Вашу/Твою відповідь
 за Вашу/Твою пропозицію
 за Вашу/Твою пропозицію, ідею
 Надсилаю Вам...
 У додатку надсилаю...
 З повагою
 Бажаю Вам...
 гарного дня
 гарного закінчення дня
 приємних вихідних

Keď sme online...**В інтернеті...**

Використовуємо, зазвичай, інтернаціональну лексику, лише собачку (@) ми називаємо *zavináč*. Так у словацькій мові називається також різновид замаринованої риби (зазвичай, оселедець).

webová stránka	веб-сайт
aplikácia	додаток
vyhl'adat'/browsovať	шукати/переглядати
vyhl'adávač/browser	пошук/браузер
googlit'	ґуглити
čet	чат
četovať	переписуватися у чаті
skype	скайп
skypovať	розмовляти у скайпі
zaregistrovať sa	зареєструватися
prihlásiť sa	увійти
odhlásiť sa	вийти
meno	ім'я
heslo	пароль
potvrdiť heslo	підтвердити пароль
zmeniť heslo	змінити пароль

E-mailová komunikácia

E-mail листування

e-mail	електронна пошта/мейл
e-mailová adresa	електронна адреса
správa	повідомлення (у значенні лист)
prijatá	отримане
odoslaná	надіслане
nedoručená	недоставлене
napísať e-mail/správu	написати мейл/повідомлення
odoslať e-mail/správu	надіслати мейл/повідомлення
odpovedať na e-mail/na správu	відповідати на мейл/ повідомлення
zmazať e-mail/správu	видалити мейл/повідомлення

Про проект

- > Креативна презентація мови і культури в короткій формі
 - > Місток до вивчення словацької мови та перші кроки до пізнання словацьких особливостей
 - > Основні фрази в модельних мікроситуаціях зі щоденного життя
 - > Лексичний мінімум для зацікавлених в контакті з Словаччиною та словаками
 - > Комунікаційні стратегії в 15-ти мовних варіантах допоможуть здолати транскультурні бар'єри
 - > За переклад дякуємо закордонним словакістам – студентам лекторатів словацької мови і культури в закордонних університетах.
-

O projekte

- > Kreativna forma prezentácie jazyka a kultúry v kocke.
 - > Most k štúdiu slovenčiny a prvé kroky k poznávaniu slovenských špecifík.
 - > Základné frázy v modelových mikrosituáciách z každodenného života.
 - > Lexikálne minimum pre záujemcov o kontakt so Slovenskom a Slovákmi.
 - > Komunikačné stratégie v 15 jazykových mutáciách pomôžu prekonávať transkultúrne bariéry.
 - > Za preklad ďakujeme zahraničným slovakistom – študentom lektorátov slovenského jazyka a kultúry na univerzitách v zahraničí.
-

ISBN: 978-80-223-4316-9

